

MARTO 2001

SVENSKA
ESPERANTO-
TIDNINGEN

La Espero

2001:1

"Mi komprenas ĉion!"

*"Italaj viroj havas
du interesojn. La alia
estas spagetoj."*

"Med sikte på framtiden"

Lesjöfors, 18, 19 och 20 maj

Redaktion:

Jan Setréus
Janko Luin (layout)

Frågor om prenumeration o. dyl.:

Esperanto-Centro, Vikingagatan 24,
113 42 Stockholm, tel. 08-34 08 00E-post: espero@esperanto.se

Ansvarig utgivare: Leif Nordenstorm

Utformning: Omnibus Typografi, Tyresö

Tryck: HA Reklamtryck, Stockholm

Prenumeration 2001: 180 kr.

Prenumerationsavgift för *La Espero* ingår i medlemsavgiften. Postgiro 20 12-3, Esperantoförbundet.

ESPERANTOFÖRBUNDET

Adress: Esperanto-Centro,
Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm,
tel. 08-34 08 00, fax 08-34 08 10E-post: sef@esperanto.seNätsida: www.esperanto.seÖppettider: Esperanto-Centro har flexibla öppettider
dagtid. Ring i förväg!

Postgiro: 20 12-3, Esperantoförbundet

Medlemsavgift 2001:

Direktanslutet medlem 180 kr.
Ungdomsmedlem (max 20 år) 90 kr. Medlemmar under
30 år är samtidigt medlemmar i SEJU, Sveriges Esperan-
tisters Ungdomsförbund.
Hel familj 270 kr (inklusive ett exemplar av *La Espero*.
Tillägsexemplar kostar 90 kr/år).

ESPERANTOFÖRLAGET

Adress: Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm

Telefon: 08 - 34 08 00

Fax: 08 - 34 08 10

Postgiro: 578-5

Nätsida: www.esperanto.se/eldonaTelefontid: Samma som Esperanto-Centro Stockholm.
Skriftliga beställningar expedieras under hela året.

Styrelsens ordförande: Bertil Nilsson

Manusstopp den 15/4

Manus till *La Espero*sänds till Jan Setréus
Mörtgatan 7 SV, 133 43 Saltsjöbaden

telefon/fax: 08 - 717 75 67

e-post: jan.setreus@spray.se *La Espero* estas presata sur recikligita papero.Mezoriento en
retrospektivo

La 9-an de novembro 1938, sinagoj estis bruligitaj en Germanio. Miloj da judaj butikoj estis ekbruligitaj. Sed jam antaŭ la Kristalnokta mallumo, centmiloj da judoj fuĝis el Germanio al Palestino. Konfrontante riskon de konflikto kun la arabaj landoj, provis la tiama brita registaro limigi la alfluton de fuĝintoj. La semero al estontaj konfliktejoj ekĝermis.

En Hindio interŝanĝis Mohandas K. Gandhi siajn pensojn pri la dilemo kun sia juda amiko, la eminenta kaj religia filozofo Martin Buber. Ilia amikeco renkontis fortajn malfacil-ajojn tiutempe.

La sekvantan artikolon skribis Gandhi en la gazeto *Harianj* la 26-an de novembro 1938:

"Vortoj al judoj en Palestino. Mi estas konvinkita ke ili agas en erara maniero. Palestino, en biblia senco, ne estas geografia loko - ĝi troviĝas en iliaj koroj. Sed se ili devas serĉi la geografian Palestinon, kiel sian hejmon, estas erare alveni en la ombro de brita kano. Religia ago ne povas esti farata per helpo de bajonetoj aŭ bomboj.

Ili povas nur setli en Palestino se la araboj konsentos. Ili devus provi konverti la korojn de la araboj. Sama Dio regas la korojn de la araboj, kiu regas la judan koron. Ili povas proponi neperfortan reziston al la araboj, kaj lasi sin esti pafataj aŭ ĵetataj en la Morta Maro-n, sen levo de fingro kontraŭ la araboj. Ili spertos ke la monda opinio estos je ilia flanko en la religia strebado. Troviĝas centoj da manieroj interkonsenti kun la araboj, se ili nur volas forlasi la britajn bajonetojn. En la nuna situacio ili helpas la britojn prirabi popolon, kiu ne faris ion malbonan al la britoj.

Mi ne defendas la arabajn perfort-ajojn. Mi deziras ke ili elektintus la vojon de neperforto en sia rezisto kontraŭ la nepravigebla entrudo en la landon. Sed laŭ ĝenerale rekonataj reguloj, pri justo kaj maljusto, neniam kontraŭdiroj eblas kontraŭ la araba rezisto, kiu nun staras senŝanca antaŭ nevenkebla superforto.

Lasu al la judoj, kiuj diras ke ili estas la selektita popolo, pruvi sian titolon pere de vojo neperforta, por pravigi sian statuson en la mondo. Ĉiu lando, inkluzive de Palestino, estas ilia hejmo, ne per atakoj sed per amplena servado.

Juda amiko sendis al mi libron kun titolo 'La juda kontribuo al civilizacio'

de Cecil Roth. Ĝi prezentas kunmeton de ĉio kion judoj faris por riĉigi la mondan literaturon, arton, muzikon, dramon, sciencan, medicinon, agrikulturon k.t.p. Kun la ĝusta volo la judoj povos kontraŭstari traktadon kiel elpuŝito en la Okcidento, malakcepti fariĝi malestimata kaj humiligata. La judo povas atingi atenton kaj respekton de la mondo, montrante sin kiel homon, selektitan kreaĵon de Dio, anstataŭ malleviĝi al sovaĝbesta nivelo kaj fariĝi forlasita de Dio. Al siaj multaj kontribuoj al la civilizacio. la judoj povas aldoni tion, kio superas ĉion alian - la senperfortan batalon."

(Artikeln insänd av Inga Åbom Höör. Originaltexten är av Jan Viklund.)

NEKROLOGO

Åke Magnusson,
Hagfors

En kār vān, medlem i SEF och patrono i Esperanto-Gården har nu lämnat oss.

Åke kom i kontakt med esperanto i slutet av 40-talet när han bodde i Nykroppa. Mellan åren 1949 och 1955 fanns det en esperanto-klubb i Filipstad med ett 20-tal medlemmar. Vid denna tidpunkt fanns det en bokhandlare, Karl Härnkvist, duktig och hängiven esperantist. Klubben var mycket aktiv under en tid när Dr Szilagyi besökte eller bodde i Filipstad.

Under de 20 år som jag känt Åke har han hela tiden sysslat med esperanto.

Flitig tidningsläsare, prenumerationer på olika esperantotidningar. Under sin hustrus långa sjukdomstid hade han minimalt med tid. Trots detta släppte han inte kontakten med esperanto. När Åke sedan blev ensam läste han esperanto vid Karlskoga Folkhögskola.

Vid tillkomsten av Esperanto-Gården ställde han upp många gånger som tillfällig vandrarsvärd när jag behövde hjälp. Trots problem med hjärtat under de senaste åren ställde han upp för Esperanto-Gården. Vid sina besök fann han alltid något att arbeta med.

Lennart Svensson

Med sikte på framtiden

Traditionsenligt, dvs. "varannan Lesjöfors" kommer årets svenska esperanto-kongress att äga rum i Lesjöfors. Själva årsmötesdagarna för SEF, svenska ILEI och KELI, Eldona är lördag/söndag 19 och 20 maj. Men redan dagen innan, fredag den 18 maj kommer vi under en hel dag att diskutera esperantörörelsens framtid i Sverige: hur vi på bästa sätt kan samordna våra krafter och utveckla våra organisationer.

Kongressdagarna börjar fredag 18 maj klockan 10 med "Med sikte på framtiden", diskussioner om våra arbetsformer, och vi kommer att hålla på så länge vi orkar under fredagen, med uppehåll för livsnödvändiga verksamheter såsom kaffe, lunch och andningspauser (omskrivning för rökpauser). Diskussionerna är på sätt och vis en fortsättning på de påbörjade diskussionerna i fjol om nya organisationsformer, fast på ett mera konkret sätt. En särskild arbetsgrupp kommer att utarbeta i förväg några alternativa lösningar, som vi tänker diskutera sönder, i förhoppning att det leder till lösningar som vi kan arbeta efter.

Det är viktigt att alla klubbar skickar sina representanter, eftersom klubbarnas roll och arbetsformer kommer att ägnas särskild uppmärksamhet. Direkta medlemmar med synpunkter är också synnerligen välkomna!

På sista sidan, under rubriken *Lettero de la estraro* kan du läsa mera om

denna diskussionsdag.

Resultatet av diskussionerna kommer att redovisas till kongressen under de följande dagarna.

Plats: Esperanto-Gården, Lesjöfors
Tid: lördag-söndag 19 och 20 maj
Extra: "Med sikte på framtiden" fredag 18 maj

Vinner trots esperantisterna?

Vi har bjudit en föredragshållare som påstår att esperanto kommer att vinna **trots** esperantisterna. Vi är inte helt säkra om hans medverkan, därför håller vi än så länge inne med hans namn, men kommer han, blir det häftiga diskussioner, inte minst med dem som nöjer sig med esperanto som det är och inte ser det nån större vits att slita för "den slutliga segern", eller "la fina venko" som det heter på esperanto.

betsgruppen som leds just av Roland.

I Katrineholm har man kunnat se en stor utställning om familjen Langlet. Den kommer, helt eller delvis, att visas på Esperanto-Gården.

Paketpris per person

Här vid sidan hittar du en tabell som visar vad det kostar att vara med. **Dessa priser gäller om du anmäler dig och betalar senast 15 april.** Om du anmäler dig senare,

lägg till 100 kronor i förseningsavgift. Så långt det är möjligt beläggs rummen på Esperanto-Gården. Den som beställer enkel- eller dubbelrum får acceptera att bo på annan plats på orten. Det är aldrig fråga om några större avstånd.

Det är möjligt att delta bara under en del av tiden. Beta! i så fall bara kongressavgiften (250:-, eller 100:- om du är SEJU-medlem) och skriv vad du vill vara med på. Du betalar resten vid ankomsten.

AVGIFTER

FREDAG-LÖRDAG-SÖNDAG

i flerbäddsrums	i dubbelrum	i enkelrum
1350:-	1680:-	1725:-

I priset ingår anmälningsavgift (250:-), alla måltider fr.o.m. soppa med smörgås torsdagkväll och t.o.m. lunch söndag, inkl. kaffe med kaka två gånger per dag och 3-rätters kongressmiddag lördagkväll. SEJU-medlemmar får 150:- i rabatt på dessa priser. 60:- tillkommer eventuellt för lakan.

LÖRDAG-SÖNDAG

i flerbäddsrums	i dubbelrum	i enkelrum
1010:-	1285:-	1315:-

I priset ingår anmälningsavgift (250:-), alla måltider fr.o.m. soppa med smörgås fredagkväll och t.o.m. lunch söndag, inkl. kaffe med kaka två gånger per dag. SEJU-medlemmar får 150:- i rabatt på dessa priser. 60:- tillkommer eventuellt för lakan.

Anmälan genom inbetalning till **postgiro 481 43 95-2**, Esperantokongressen. Ange på talongen vilka inbetalningen avser och vad som beställs.

Programmet i nästa nummer

Hela programmet kommer i nästa nummer av *La Espero* som beräknas hamna i din brevlåda före kongressen. I den kommer att återfinnas de vanliga årsmötena för SEF, Esperantoförlaget och de svenska sektionerna av ILEI och KELI.

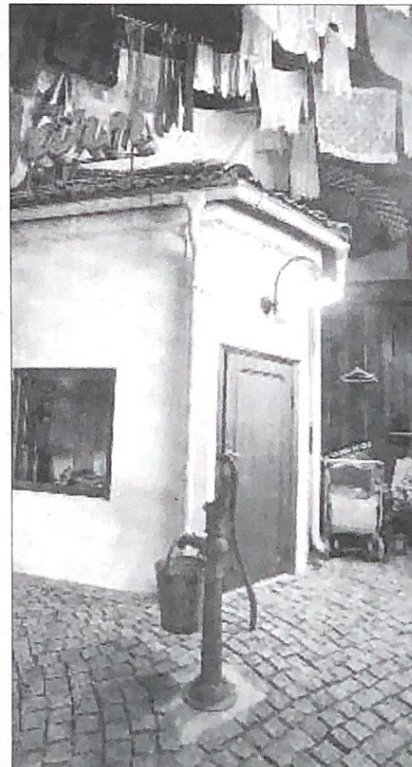
Esperantoförlaget börjar sälja den femte och sista delen av *Etiologia Vortaro de Esperanto*. Om du inte skaffat de tidigare delarna, passa på under kongressen i Lesjöfors. De kommer säkert att ha ett specialpris för hela paketet.

Även andra böcker kommer att finnas till försäljning, bl.a. de nyaste från bokförlaget Al-fabet-o.

Andra traditionella programpunkter är också planerade: musik, bokauktion, kvällsunderhållning.

Som specialpunkt kommer Roland Linblom att berätta hur långt arbetet med *den nya esperanto-svenska ordboken* fortskridit och hur hela arbetet går till. Det kommer att finnas möjlighet att lämna synpunkter till ar-

Lesjöfors Museum

Inaŭguro en Stokholmo

BET

Baltaj Esperanto-Tagoj estas tradicia ĉiujara renkontiĝo de esperantistoj el Estonio, Latvio, Litovio kaj aliaj landoj. En 2001 la 37-a BET okazos en Litovio apud Kaunas, la 7-an ĝis 15-a de julio. Pliaj informoj sekvos.

Litova Esperanto-Asocio
Zamenhofo 5
LT-3000 Kaunas
Litovio
Tel. 00-370-7-208 503
fakso: 00-370-7-228 616
Retadreso:
ritavalc@takas.lt

14-A IEK DE OSIEK

IEK (Internacia Esperanto-Konferenco) unuafoje en la Esperanto-historio okazos en Ĉeĥa Respubliko dum la tagoj 14/7 - 20/07 2001. Detalojn, aliĝilojn k.t.p.: Esperanto pk. 36 CZ-696 62 Strážnice tel: 00-42-631-332 278 telefakso: 00-42-631-332 507 rete: vlada_hasala@iol.cz andra_hslvc@iol.cz

Certe estos interesa jaro por esperantistoj, precipe en Eŭropo.

La unua sveda inaŭguro okazis en la universitato de Stokholmo la 31-an de januaro. Poste, meze de februaro, okazis ia tutlanda, eĉ tuteŭropa inaŭguro kun multaj gastoj el aliaj EU-landoj. SEF kaj SEJU sendis reprezentantojn al la skania urbo Lund, kie tio okazis.

La rubriko de la stokholma evento estis "Kiujn lingvojn bezonas ni?" kaj "Kion ni devas scipovi en la lingvoj?"

Al la granda universitata aŭlo venis la estro de la nacia komitato, profesoro Sven Strömkvist (instrumetodiko). Post bonvenigaj kaj klarigaj prelegetoj venis profesoro Tore Jansson (latino, afrikaj lingvoj). Lia prelego temis pri la apero kaj evoluo de la lingvoj en Eŭropo ekde antikva tempo. Interesaj estis liaj mapoj, kiuj montris kiel la lingvaj limoj movis sin dum la jarcentoj pro militoj kaj politika influo. Nuntempe la lingvaj limoj

pli koincidas kun la naciaj limoj. Tion ni povas vidi se ni rigardas tion kio okazis dum la lastaj jaroj. Jugoslavio estas dividita. Bratislavo estas nova parlamenta urbo en la nova nacio Slovakio.

Docento Maria Koptjeskaja Tamm venis duavice kaj prelegis pri la lingvoj en Eŭropo sub la rubriko "Ĉu ni svedoj parolas ian baltmaran lingvon aŭ ian miksitan eŭropan lingvon?" Temis plejparte pri la nuna lingva situacio, sen komentoj pri bone aŭ malbone.

Estas facile konstati ke ekzistas problemoj kiam la naciaj lingvoj en la baltmara regiono estas tiel malsamaj vortstoke kaj strukture. Estas granda diferenco inter la lingvoj rusa, finna kaj sveda.

La dua parto de la inaŭguro estis gvidata de Alexandra Pascalidou, kaj ŝi unue prezentis kvin personojn ĉe la podia tablo. Kvar virojn kaj unu virino. Tiu virino venis origine el Francio

kaj per tio reprezentis enmigrintojn. Dag Klackenbergh, administra estro de la sveda departemento por eksterlandaj aferoj, reprezentis nacian politikan instancon. Profesoro Hans Ragnemalm estis invitita pro sia sperto kiel estro de la EU-tribunalo. Li devis tre rapide en la komenca periodo en EU, studi la francan lingvon — la sola oficiala lingvo de tiu tribunalo.

El la sfero de entreprenoj venis la direktoro de la flugkompanio SAS, Jan Stenberg scias kiel gvidi kompanion kun tri lingvoj, la sveda, la dana kaj la norvega. Krom tio estas tiel ke la aviadilaj skipoj devas paroli angle.

La lasta en la vico de podianoj estis juna studento de juro, invitita por reprezenti universitatajn studentojn kaj gejunulojn.

La podianoj rakontis komence pri si mem. Poste Alexandra stiris la diversajn temojn kaj invitis la spektataron - 95-procente pensiuloj - stari ĝi demandojn.

Post unu horo Wim Posthuma prenis mikrofonon kaj diris ke ankaŭ li intencas prepari eventon en Västerås, lingvan festivalon. Poste li aldonis ion pri esperanto kiel oportuna por EU. La podianoj ne havis saman opinion, kaj

la juna studento atentigis en sia komento, ke esperanto ne havas kulturon kaj pro tiu fakto ne povas esti kandidato. Studentaj gejunuloj en la epoko de komputiloj scias multe kaj ne retenas sin se aperas

ebleco por komentoj. Kial oni prefere elektu la anglan? Pro la angla kulturo aŭ nur pro la simpla fakto ke EU bezonas lingvon?

Podianoj kaj pluraj aliaj fakte strekis la neceson bone regi sian gepatran lingvon por pli bone lerni fremdajn lingvojn poste. Jan Stenberg kaj aliaj postulas ke la svedaj lernejoj devu lerni minimume kvin cent vortojn en la dana kaj norvega lingvoj, por eviti multajn nenecesajn miskomprenojn.

Mi povas konstati ke ni esperantistoj devas tre bone prepari nin kiam ni poste dum la jaro intencas partopreni en sekvontaj lingvaj seminarioj en la tuta lando.

Språket i radion

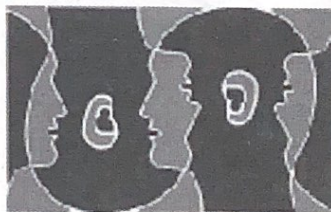
Programmet *Språket* i Sveriges Radios P1 har i årets början sänt en serie inslag om språk i internationellt umgänge. Programmet produceras i Göteborg och sänds tisdagar kl 13.20 med repris söndagar kl. 15.30.

Vecka 2 (9/1 och 14/1) sändes det första programmet i serien, då professorn i språkinlärning Sven Strömquist talade om språket. Vecka 3 propagerade professor emeritus i Lund Birger Berg för latin som internationellt språk.

Vecka 4 presenterades så det största planspråket esperanto av bl.a. Christer Lörnemark, ordförande i Göteborgsklubben. Gymnasieelever från Lerum som lärt sig esperanto fick också tala om varför de hade behållning av att lära sig esperanto, trots att klasskamrater som inte hade närmare kännedom om språket tyckte det verkade meningslöst. Inslaget varade en kvart, men sedan uttalade programmets språkeexpert, professor Lars-Gunnar Andersson den skepsis inför tanken på ett planspråk som världsspråk som han menade de flesta språketare hyser.

Vecka 6 presenterade så Ingvar

Stenström det näst största plan-språket, interlingua. Språket skapades av engelska och amerikanska lingvister. Det baseras på ett internationellt ordförråd, d. v. s. det gemensamma ordförrådet i språk med latinskt ursprung. En jämförelse med esperantos grammatik gjordes av programledaren: "Svårare grammatik men lättare ord i interlinguan blir åtminstone lekmannens intryck vid en jämförelse av de båda språken."

Jan Setréus

Programmen kan beställas från:
Programförsäljningen
Sveriges Radio
105 10 Stockholm
fax 08-784 22 55
Språket återfinns också på internet:
<http://www.sr.se/p1/program/spraket/index.htm>

Roland Lindblom

Språkårets öppning i Lund

SKOLFORUM

Vid fyra tillfällen under nittiotalet har SEF visat upp sig på denna prestigefulla utställning. Invigningarna har gjorts av den aktuella utbildningsministern, dock var det statsministern som invigde den senast, 1999.

Till denna utställning kommer minst 25 000 personer ur svenska lärarkåren — en yrkesgrupp som vi gärna vill nå med vår information. Syns vi så finns vi!

I höst är det dags igen, och SEF vill definitivt vara med just i år då det är "Det Europeiska Språkåret". Problemet är kostnaderna då det rör sig om cirka 15 000 kronor för hyra och info-material. 1999 delades kostnaden mellan SEF och Eldona.

SEF-styrelsen vill vara med, men vi vill också att medlemmarna ser denna utställning som viktig. För att göra det hela ekonomiskt möjligt, ber vi dig att hjälpa till med en slant.

Sätt in ditt bidrag på postgiro 2012-3, Esperantoförbundet. Notera att det gäller Skolforum 2001. Tack på förhand!

SEF-styrelsen

Hela 45 länders representanter var samlade i Lund vid invigningen av **det europeiska språkåret 2001**. Stora salen i Akademiska föreningen var fylld av flera hundra deltagare och observatörer. Intresserade, bland dem unga esperantister, avvisades på grund av platsbrist.

Men många fler hade fått plats om inte en stor del av golvytan hade disponerats av elva dinställda översättningshytter i en halvcirkel, vardera hytten med flera arbetsplatser. Det var förstas EU:s elva officiella språk. Och många talare från med andra modersmål hade önskemål om att också deras språk skulle få en egen hytt.

Förvånningen var säkert stor bland höga byråkrater, akademiker och politiker när en ung gymnasist entrade podiet, hälsade välkommen och som programledare tillhöll bland andra EU-kommissionären och vår skolminister att försöka passa tiderna. Men hon gjorde det med glans och bravur. Det var nu inte första gången skolministern och elevrepresentanten möttes och de uttalade stor respekt för varandras förmåga att lyssna när meningarna är delade. Ingegerd Wernersson underströk att ungdomar kan om de bara får chansen.

I ett späckat program under tre dagar ventilerades Europas språksituation och problem. Självfallet allt på högsta tänkbara nivå vad gäller kvalitet och de medverkandes ställning. I alla sammanhang underströks sådant som också är vanligt i esperantisters diskussioner, vikten av språket som grund för individens identitet, vikten av att alla världens sex tusen språk ges en chans att leva vidare, vikten av kommunikation mellan människor för att upprätthålla fred.

Men om analyserna var de för oss kända så saknades inte oväntat den sista länken i kedjan: insikten om att den lösning, som många esperantister är övertygade om, kanske verkligen finns.

Mot den bristen kunde ett par tre närvarande esperantister inte göra mycket.

Men *Pragmanifestet* fanns i alla fall att tillgå på flera språk för delegater och press. Liksom UEA:s flygblad om *Språkåret och esperanto*.

Bengt Nordlöf

Vissa språk mer likvärdiga än andra

Vid språkårets invigning i Lund ställde en esperantist följande fråga till ansvariga för tolkning och översättning i europeiska kommissionen:

— Hur många språk kan det bli i EU innan ni av praktiska skäl måste överväga att använda ett reläspråk?

Svaret överraskade något: Vi har alltid använt reläspråk när det har behövts — och det kommer vi att fortsätta med.

Som exempel togs tolkning från portugisiska till finska. Då är det vanligt med först en översättning från portugisiska till engelska sedan en från engelska till finska. Men att använda ett bestämt språk som reläspråk föresvävar inte kommissionen. I stället blir det sju eller åtta språk som kommer att användas som reläspråk. Inte "stora" språk eller "viktig" språk. Men språk som är vanliga

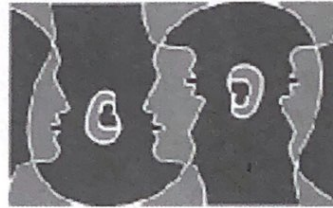
bland tolkar och översättare.

Frågan är om man inte planerar för att vi ska få ett antal A-språk i unionen medan resten blir B-språk.

En kommande förändring i översättningsarbetet, och därmed en latent kvalitetsförsämring, erkände kommissionen öppet: principen att en översättare alltid ska översätta till sitt modersmål måste överges. Dokument av vissa kategorier för internt bruk kommer att översättas från översättarens modersmål till engelska eller franska.

Sådan ser verkligheten ut. Vi som inser att det finns en annan och bättre möjlighet till kommunikation får utgå ifrån dessa fakta. Sedan kommer frågan huruvida esperantorörelsen kan enas om en strategi för förändring till det bättre.

Bengt Nordlöf

Bamse på språkårets invigning

Det finns nu elva officiella språk i Europeiska Unionen. Det betyder 110 språkkombinationer vid tolkningar och översättningar direkt till alla språk. Och detta föranleder varken större problem eller stora kostnader, enligt den europeiska kommissionen.

Om ett antal år finns det 22 officiella språk i EU, vilket blir 462 språkkombinationer. Inte heller det kommer att utgöra några stora problem eller orimliga kostnader, enligt de ansvariga i kommissionen.

Ett nummer av serietidningen Bamse visades upp för den stora och

kunniga publiken — lika mycket som det tidningsexemplaret kostar tolkning och översättning i EU:s olika organ per år och invånare. Två euro och 380 miljoner invånare före unionens utvidgning, det blir ungefär 6,8 miljarder kronor eller 760 miljoner euro per år. En del av oss tycker nog att det är mycket pengar.

För varje nytt språk som tillkommer ökar kostnaden med 10 procent. Någon matematiskt kunnig läsare kan väl räkna ut vad kostnaden blir när vi för 22 språk.

Bengt Nordlöf

Lingva festivalo en Västerås

La Lingva kaj Kultura Festivalo ebligis dank' al la membreco de la Esperantista Klubo de Västerås je la flank-organizaĵo de la studorganizaĵo ABF, FolkeNs Park, kaj pro la multjara kunlaboro kun ties sekretario.

La esperantista klubo kiu fakte ne havas tiom da homfortoj kaj monon neniam povus sola organizi tian

Kaj ne mankis muzikaj prezentoj, kiuj ankaŭ apartenas al lingvo-uzado

grandan festivalon. En majo helpantino kaj mi komencis plani post apogo de tiu kulturorganizaĵo FolkeNs Park. Poste la estraro eĉ decidis ĝin finance subteni.

La vera iniciatinto en Västerås estas Sjoerd Bosga, kiu havas spertojn de lingvaj festivaloj en Ĉeboksari kaj aliloke. Post iom da tempo mi komprenis, ke fakte la fondinto de lingva festivalo estas la usonano Dennis Keefe, loĝanta en Tours, Francio. Tie okazis la unua festivalo en 1995 laŭ la "malstanda metodo", do ne laŭ standoj sed laŭ "lingvaj insuloj", dum kiuj la partoprenantoj ricevas mal-longajn lecionojn en diversaj lingvoj.

Sjoerd Bosga, kiu "importis" la ideon pri lingva festivalo al Västerås

Alfred Simba, nur unu el multaj "lingvo-ambasadoroj"

En Västerås ni laboras laŭ tiu metodo, ne sciante pri ĝi. Entute estis dum 2 tagoj 32 tiaj "lingvaj insuloj". La entuziasmo de la lingvo-ambasadoroj estis grandega, malgraŭ ke la publiko ne multis (okazis tro multe samtempe en Västerås kaj la gazetaro ne skribis pri la festivalo dum la antaŭaj tagoj).

Nun komenciĝis la vera merkatingo.

Du semajnaj gazetoj Västmanlands nya Folkblad kaj Västmanlands Nyheter bone raportis. Ankaŭ la prezidanto de la komunuma deputitaro, Håkan Wählsted kaj la vicprezidanto de la kulturkomitato de Västerås, Lars Nordin, ĉeestis kaj alparolis la festivalon.

Dum la festivalo Esperanto aktualiĝis kelkfoje dank' al la helpo de la samideanoj Alfred Simba, Nataša Berce, Oksana Kurpekova, Sjoerd Bosga, Klas Persson kaj Stian Håklev. Li estas norvega studento en Lund kaj la **nura** samideano kiu estis "nur" gasto. La klubo tie pagis la vojaĝ-kostojn al Västerås. Ĉu ĉiuj aliaj estis en Lesjöfors dum tiu grava unua lingva festivalo?

Estas nun jam memklare, ke ĉijare dum la semajno 42 denove okazos Lingva Festivalo en Västerås. Kiel vi komprenas, la cirkonstancoj en Västerås estas tre favoraj. La festivalo okazos en granda iama industria stablaĵo, kiu estas ŝanĝita por kulturaj celoj kaj nomiĝas nun Culturen. La festivalo koincidas kun "la Semajno kaj la Tago de la Libro", kiu ankaŭ okazos en Culturen.

Pri ĉio vi povas legi en la TTTejoj <welcome.to/sprakfestival> kaj <www.sprakaret.gov.se> (en tiu vi povas legi pri ĉiuj aranĝoj en Svedio dum la Jaro de Lingvoj)

Wim Posthuma

Stian Håklev, kiu reprezentis la esperanto-klubon de Lund, skribis i.a. en sia raporto:

Unue direndas ke estas ege grava aranĝo por Esperanto kaj specife por Svedio, kie simila aranĝo neniam antaŭe okazis, kaj oni ja ĉiam devas komenci ie. Certe direndas ankaŭ ke la ĉeestantoj de la festivalo ege priĝojis la aranĝon kaj ne nur lernis pli pri novaj lingvoj, landoj kaj kulturoj, sed an-

kaŭ ĝuis bonan etoson kaj faris novajn amikojn. Ĉar tio estas la unua fojo aranĝita, certe ne ĉio estis perfekta, sed tio donas al ni ege valorajn spertojn pri kiel aranĝi la venontan fojon. Aldone, kvazaŭ ĉiu partoprenanto ege deziris ke ni refaru la saman aferon en 2001, kio verŝajne sukcesos kun ŝanĝoj.

Mi volas konklude tamen aldoni ke certe la Västerås-a Esperanto-klubo (kaj la lingvo mem) multe gajnis en respekto kaj estimo inter la urbanoj kaj, tre grave, la aliaj organizoj en la urbo, kiu ankaŭ certe tre faciligos similan aranĝon estonte).

Stian Håklev, Lund

Amuza jubileo en Lund

Sabate la 3-an de decembro la esperantoklubo en Lund festis sian 70-jaran jubileon. Gastoj el tuta Skanio partoprenis en la festo, kiu estis en afrika stilo. Kiel vi certe scias, la klubo multe laboras kune kun sia afrika ĝemelklubo. Ni manĝis bongustan afrikan manĝaĵon kaj dancis afrikajn dancojn. Anna-Maria Lange inaŭguris per eta historia rigardo, kaj ni aŭdis surbendigitan parolon de Olle Olsson, kiam la klubo festis sian 50-jaran jubileon.

Juna norvega gasto asertis, ke la kluboj ankoraŭ havas sian grandan funkcion, ĉar kiam oni vojaĝas, oni pere de ili ricevas kontakton kun lokaj samideanoj. Multaj salutleteroj alvenis i.a. de Afriko kaj Finnlando. Reprezentantoj de kluboj parolis, kaj Kalle Kniivilä transdonis salutajn de UEA. Kafo kun bongusta torto finis la programon.

Lisbet Andreasson
(*El La Folio, dec. 2000*)

Examensprov

Svenska Esperantoinstitutets skriftliga prov för högre och lägre examen äger rum söndagen den 22 april 2001.

Information:

Ebbe Vilborg,
Prästgårdsängen 2
412 71 Göteborg
tfn 031-405274

e-post: vilborg@alfa.telenordia.se

NOVA ADRESO

Keiko Snarberg,
styrelsemedlem i
SEF och SEJU, har
ny adress:
Nynäsvägen. 50
136 40 HANINGE

Svenska FN-förbundet håller seminarier

Esperantoförbundet har under ett flertal år varit medlemsorganisation i SFN, både för att stödja det svenska intresset för FN-verksamheten och för att vi själva vill visa att vi har speciellt intresse för den del av "Deklarationen för de mänskliga rättigheterna" som berör rättigheten till det egna modersmålet.

SFN ordnar varje år föreläsningar i olika ämnen som för tillfället är aktuella inom FN.

SEF får som medlem inbjudningar till föreläsningarna och vi försöker vara med så ofta det går.

I september förra året hölls ett seminarium med flera talare, där den mest framträdande var Sveriges nye kabinettsekreterare Hans Dahlgren (efter nyligen avgångne Jan Eliasson). Vid detta tillfälle fanns det fem espe-

rantister närvarande. Agneta Emanuelsson och ytterligare en dam från Katrineholm. Stockholms-klubbens Yngve Sörman var där som medlem i SFN, medan Bengt Jonsson och undertecknad var där som representanter för SEF.

I början av december var det dags igen och då berördes Sveriges roll som ordförandeland i EU. Kunde denna roll vara till fördel för det svenska agerandet i FN, eller skulle det ge problem.

För övrigt var det området miljöfrågor som behandlades via en namnkunnig panel bestående av: Inger Schörling parlamentariker för Miljöpartiet i EU, Jonas Ebbesson docent i miljö rätt, Lars-Göran Engfeldt ambassadör vid miljö-departementet samt Göran Eklöf Svenska Naturskyddsföreningen.

Av Inger Schörling fick jag veta att hon känner några esperantister bland folket i Bryssel. Jag placerade ut några informationsblad på ett bord och de plockades upp av deltagarna. Tre damer som visade intresse för esperanto, genom att ställa frågor till mig, innebar att de fick första brevet av brevkursen.

Kungälv vilar

På medlemsmötet i oktober 2000 beslöt att klubben ska ligga vilande till febr. 2002 då den läggs ner om ingen dessförinnan startar upp den igen. Sedan vår starka kraft Märtha Andréasson gått bort i maj är vi alltför få aktiva. Medlemmarna uppmanas att arbeta i Göteborgsklubben istället. Alla krafter behövs inför världskongressen i Göteborg 2003.

Marianne Nilsson
Kungälv's Esperantoklubb

Esperanto för asylsökande

Under höstterminen undervisade jag asylsökande i svenska för invandrare. Jag frågade mina elever om det fanns intresse av att läsa esperanto, och det fanns det! Med stöd från Esperanto-förlaget, som sponsrade med läro-böcker, startade jag en kurs med boken "Allas andra språk" som underlag och det visade sig bli mycket populära lektioner.

Eleverna, i huvudsak från Kosovo, började snart kommunicera lite på esperanto. Även elever från andra klasser ville komma över och delta i lektionerna. Emellertid sågs detta inte med blida ögon från en av "kollegerna" som försökte sabotera det hela genom att förbjuda sina elever delta i de få timmar det gällde.

Vid höstterminens slut hade vi en högtidlig avslutning. Någon fortsättning är inte planerad, men eleverna fick information om Pasporta Servo m.m. för att själva kunna ta de kontakter som behövs för fortsatta studier.

Många av eleverna kommer troligen att utvisas, men de kommer då att ha fått med sig något i bagaget som ett minne från Sverige och som de kan komma att ha både nytta och glädje av i sina fortsatta liv och öden.

Kjell Randehe
(Ur La Folio nr 1/2001)

Några bilder från en av Svenska FN-förbundets seminarier som SEF varit med på.
Fotis Roland Lindblom

Esperanto-historio

La Familio Zamenhof - Biografia studo de la familio de Lazaro Ludoviko Zamenhof, de Zofia Banet Fornalowa, Kooperativo de Literatura Foiro, 226 paĝoj

Historio de Esperanto-Movado en Bjalistoko, de Zofia Banet-Fornalowa, Studoj Lublina Esperanto-instituto (kajero 4), svidniko (1999), 180 paĝoj

La aŭtorino de tiuj du libroj estas jam bone konata pro inter alie siaj artikoloj kaj skribaĵoj en la Esperanta gazetaro kaj aparte pro sia ĝisfunda Historio de la Esperanto-Teatro kiu jam aperis en tri eldonoj. Ŝi nun prezentas du pliajn studojn kiuj certe fariĝos normaj referencaj verkoj. Ŝia celo estas provizi fontmaterialon por estontaj historiistoj. Faktoj neregistritaj malaperas kaj kun ili malaperas ankaŭ scio pri la estiĝo de la nuno. La historio de Esperanto estas grava socia fenomeno kaj la libroj de Zofia Banet-Fornalowa provizas abundegan fontmaterialon kies valoro estos netaksebla al estontaj historiistoj. Sed tiuj libroj ne konsistas el nuraj faktoj. Ili estas plene ilustritaj per fotoj, dokumentoj kaj indekso pri personoj, kaj rakontas fascinajn historiojn pri homoj kaj eventoj.

La familio Zamenhof

La familio de Lazaro Ludoviko Zamenhof, la homoj plej proksime al li, tiuj kiuj kreis la medion en kiu li vivis kaj laboris, pri tio temas tiu ĉi ĝisfunda kaj longe atendata studo. Ni sekvas iliajn vivojn de ĝiaj komencoj al ĝiaj - por kelkaj tragikaj - finoj.

Jen Marko Zamenhof, patro de Ludoviko, pedagogo, lingvisto, historiisto, klera liberulo kaj pensulo. ". . . kvieta, evitas konfliktojn, singardema en ĉiuj siaj vortoj . . . Viro ne altkreska, rekta kiel palmtrunko, kun alta frunto, ovala kapo, grandaj okuloj kaj blankaj okulvitroj . . ." "Homo laboranta kaj talenta, honesta kaj disciplinita" kaj homo, pri kiu oni rajntas diri ke li ne ricevas de la historio la renomon kiun li meritas. Estis fakte li, kiu kuraĝigis Ludovikon pri lia lingva projekto kaj li kiu saĝe persvadis lin prokrasti publikigon de ĝi, ĝis ĝi estis ĝisfunde provita en la praktiko. (Grava novaĵo por mi estas ke la anekdoto pri bruligo de manuskripto, kiu iom nigrigis la reputacion de Marko, restas sur nenio pli ol onidiro.)

Jen Adamo, filo de Ludoviko, kiu estis unu el la unuaj kiuj faris operacion pri la retino, kaj ankaŭ kontraŭ glaukomo. Jen Leono, frato de Ludoviko, elstara laringologo, kiu paralele kun longa kuracista kariero (kiu inkludis periodon en la rusa armeo dum la rusa-japana milito 1906) ankaŭ profunde engaĝiĝis en la Esperanto-movado. Jen Felikso, Henriko,

Aleksandro, Augusta, Fania kaj Ida, fratoj kaj fratinoj de Ludoviko, kaj iliaj infanoj. La libro ampleksas 15 biografiojn, ĉiu plenplena de personoj kaj eventoj, faktoj kaj datoj. Krom tio la aŭtorino provizas informojn pri pli ol 20 de la posteuloj de la familianoj. Ĉiu biografio enhavas fotografiaĵojn de la koncernito, kiu donas pluan dimensian al la teksto.

Ni sekvas la vivojn, karierojn kaj esperojn de 15 personoj kiuj aperas antaŭ ni vivantaj sur la paĝoj de tiu libro. Ni vidas ilin kadre de la socio en kiu ili vivis. Samtempe ni ricevas bildon de kelkaj sociaj tavoloj de Pollando dum cent jaroj, studo interesa kaj informoplena en si mem. Aldone ni informiĝas pri la kontribuo al Esperanto de la malpli konataj membroj de la familio.

Banet-Fornalowa verkas per stilo rekta kaj eleganta. Ĉiu biografio leĝeblas preskaŭ kiel biografia novelo. Estas plezuro legi la libron. Multe de la materialo en ĝi neniam antaŭe publikigis, kiu donas aldonan plezuron. La tono de la libro evidentiĝas per la fakto ke la aŭtorino tute evitas hagiografion. Grave ŝi laboris kun la avantaĝo ke ŝi posedas la polan lingvon kaj tial kapablas senpere uzi siajn fontojn. La fonto de ĉiu fakto citata estas klare montrata. Se aserto estas konjekta ŝi indikas tion. La teksto baziĝas sur grandega kaj profunda esploralaboro. Tiu libro estos esencaĵo en ĉiu serioza biblioteko. Ĝi certe fariĝos norma referenco-verko.

Por ni kiuj uzas Esperanton la vorto "Zamenhof" posedas specialan resonancon. Dum cent jaroj la nomo Zamenhof estas ĉefa fokuso por diskuto pri Esperanto. Esperanto kaj Zamenhof fariĝis preskaŭ sinonimoj, sekve "Zamenhof" signifas iom pli ol nura nomo en historiaj libroj. Kiel diris Georgio Silfer en sia postparolo tiu nomo estas ponto al ni de la pasinto. Pasinto kies distanco de ni oni ne povas mezuri per jaroj ĉar ĝi estas ankoraŭ ekzistanta forto sub kies influo ni vivas aktuale, kaj sub kiu niaj infanoj vivas dum generacioj. Oni ja povas aserti ke Esperanto estas ilo kaj nenio plu, tamen restas la fakto ke Esperanto estas nepartigebla de la nomo de Zamenhof, kaj tial la sorto de la familio Zamenhof havas por ni signifon. Tiu sorto kondukas nin rekte en la plej teruran kaj malhoman manifestadon de la politika katastrofo

de la dudeka jarcento en Eŭropo. Jam nur kelkaj tagoj post la nazia invado de Pollando en septembro 1939 Adamo, filo de Zamenhof estis arestita kaj en januaro 1940 estis mortpafita. Sofia kaj Lidja, filinoj de Zamenhof, kaj Ida lia fratino estis gasumitaj en la ekstermejo Treblinka en 1942. Wanda, la edzino de Adamo kaj ŝia filo, mirakle eskapis en la lasta momento transportadon al ekstermejo kaj supervivis la militon kaŝitaj sub falsaj nomoj. Se Zamenhof mem vivus en tiu tempo ankaŭ li estus murdita.

Oni sendas milionojn da vortoj en Esperanto ĉirkaŭ la mondo ĉiun tagon sen pensi pri tiuj eventoj. Ni simple uzas la lingvon sen multe cerbumi pri ĝi. Supozeble estas tiel ke Zamenhof mem dezirus ke la afero estu. Sed la Historio havis aliajn planojn, kaj ankoraŭ havas. Stalin, Hitler, Mao kaj Pol Pot supozis ke ili rajtas murdi milionojn ĉar neniu memorus tiujn agojn post dudek jaroj. Ili kalkulis ke ili povu dependi de la forgesemo kaj ke la Historio forviŝos la memoron de iliaj krimoj. Por ni, esti konscia pri ĉio tio malhelpas ke niaj moralaj sentoj malfortiĝu. Aserto de homaj rajtoj, kaj protestoj kontraŭ malhomeco estas averto-signaloj al tiuj, kiuj volas okupiĝi pri grandiozaj utopiaj projektoj. Ĉu ne tio estas la esenco de la interna ideo? Konatiĝo kun la familio Zamenhof memorigas nin pri tiu interna ideo kaj kondukos nin iomete pli proksime al ĝi.

Historio de Esperanto-movado en Bjalistoko

Bjalistoko, la naskiĝurbo de Zamenhof, havas specialan rolon en la historio de Esperanto. Dum la intermilita periodo ĝi estis unu el la plej viglaj Esperanto-centroj dank' al la energia aktivado de homoj kiel Jakobo Ŝapiro. La nuna studo enkondukas nin en fascinantan historion de Esperanto-aktivado kiu fontis el ardanta entuziasmo por la tiama nova koncepto de universala lingvo. Ni povas legi ekzemple la korespondadon pri la konservado de naskiĝ-domo de Zamenhof kiam la placo sur kiu ĝi staris estis vendita al la pola Akcia Telefona Societo. En letero Jakobo Ŝapiro aludas al s-ro Malmgren en Svedio kaj petas ke tiu uzu sian influon ĉe la Sveda Telefona Societo por ke ĝi donu helpon influi la polan Akcian Telefonan Societon. Oni povas legi pri la longedaŭraj negocoj pri la proponita monumento al Zamenhof en Bjalistoko. Oni povas legi pri la centoj da prelegoj, ekskursoj, koncertoj, teatraj prezentadoj aranĝitaj de la Zamenhofa Esperanto-Societo ĝis la dua mond-milito kiam la societo kaj ĝiaj 300 membroj estas komplete ekstermitaj de la nazioj. Ni renkontas la homojn kiuj batalis en la Bjalistoka getto kaj ni lernas pri la postmilita sorto de tiuj kiuj supervivis la militon. La movado reviviĝis en 1947 kaj ni sekvas ĝian postmilitan

DONACOJ

FONDUSO DE
MÄRTHA
ANDREASSON
Esperanto-Gården,
Lesjöfors 1000 kr
Britta Rehm, Göte-
borg 500 kr
Ingallil kaj Morgan
Andersson, Hisings
Kärra 200 kr
Gulli Svensson,
Malmö 100 kr

MEMORE AL
BIRGER VIGGEN
Britta Rehm, Göte-
borg 500 kr
Ingemar Nordin,
Stockholm 500 kr
Sundsvalls Esperan-
toförening 200 kr
Gertrud kaj Torsten
Lund, Malmö 100
kr
Ingvar Enghardt,
Stockholm 100 kr
(por SEJU)
Gulli Svensson,
Malmö 100 kr

MEMORE AL META
JONSSON
Bengt Nordlöf,
Stockholm 100 kr

KLUBO MIL
Börje Andersson,
Skövde 1000 kr
Ulla Luin, Tyresö
1000 kr

RONDO LANGLET
Wim Posthuma,
Västerås 100 kr
Bengt Nordlöf,
Stockholm 242 kr

CETERE
Martin Persson,
Orsa 220 kr
Membroj de Espe-
ranto-Klubo de
Stockholm 122,50
kr

SEF kore dankas
por la donacoj. No-
vaj donacoj estas
bonvenaj al
poŝtĝiro de SEF
2012-3.

historion. Entute registr-igias la nomoj kaj historio de centoj da homoj kiuj alie tute malaperus. La informoj, tre detalaj, devenas de malfacile atingeblaj fontoj kiujn Zofia Banet-Fornalowa ĝisfunde esploris por krei libron kiu certe fariĝos aŭtoritata referenca verko.

La Familio Zamenhof haveblas de Kooperativo de Literatura Foiro (LF-Koop), CP928, CH-2301, La Chaux-de-Fonds, Svislando kaj de Zofia Banet-Fornalowa, Bliska 12, 05090 Raszyn, Pollando

Prezo: 28 svisaj frankoj plus afranko.

Historio de Esperanto-movado en Bjälstoko haveblas de Zofia Banet-Fornalowa, Bliska 12, 05090 Raszyn, Pollando.

Prezo: 30 germanaj markoj inkluzive afranko.

Harold Brown

La ŝtona urbo

La ŝtona urbo de Anna Löwenstein, verkita en la angla, unue aperis en Esperanto en 1998, poste en mallongigita versio en la angla, kaj nun en dua eldono en Esperanto. Juna keltino en la unua jarcento travivas romian atakon kontraŭ Britio, kaj estas portita al Romio kiel sklavino. Ŝi sukcesas adaptiĝi al la Roma socio, sed kompreneble multe pensas pri sia familio, kiun ŝi neniam plu renkontos. En Romo ŝi renkontas kristanojn, kiuj ne estas priskribitaj kiel heroojn — kiel en multaj aliaj romanoj — sed kiel homoj kun kaj bonaj kaj malbonaj trajtoj, ofte diskutantaj sian kredon.

La libro fakte povus esti tri libroj, unu pri vivo en kelta vilaĝo, unu pri vivo en kampara Romia vilao kaj unu pri la urbeĝo Romo.

Mi ne miras se la libro estos tradukita en plurajn lingvojn.

Anna Löwenstein:

La ŝtona urbo.
Flandra Esperanto-Ligo 2000.
(Dua eldono). 349 p.

Leif Nordenstorm

Nova libreto de la Literatura rondo

Aira Kankkunen kaj ŝiaj studentoj en la literatura rondo, kiu renkontiĝas ĉiun merkredon, nun pretigis sian naŭan novelaron "Nia bestoĝardeno — malgrandaj, grandaj, grandegaj". Ĝi enhavas 35 paĝojn kaj kontribuojn de 11 aŭtoroj. Por pliaj informoj, kontaktu Aira, tel. 18 79 82,

aira.kankkunen@goteborg.utfors.se
(El Inter-ligilo 4:00)

Premiita libro pri Esperanto

Pluraj esperantistoj legis la novan romanon "Populärmusik från Vittula" (Populara muziko de Vittula) de Mikael Niemi rimarkante, ke tuta ĉapitro, la dua, estas dediĉita al esperanto. Per sia libro Niemi — kiu loĝas en Pajala — estis premiita kaj per la August-premio kaj la premio de la revuo Vi la pasintan jaron. Dum la jara libroelvendo Åhléns vendas la libron je malpli ol cent kronoj (Laŭ Metro 8/2 2001).

La ĉefulo de la libro, Matti, penas instrui la sesjaran knabon Niila paroli. Li timis paroli, kaj kutime malmulton diris. Subite la knabo diras ion, kion Matti ne komprenas:

"—Vad sa du?"

"—Donu al mi akvon.

En gång till. Jag satt helt paff en lång stund. Niila talade! Han hade börjat prata, men jag begrep inte vad han sa.

Värdigt reste han på sig, gick bort till diskbänken och drack ett glas vatten. Sedan gick han hem till sig.

Nun la roloj renversiĝis, kaj la knabo komencas instrui al Matti:

"—Vi nomiĝas Matti, pekade han på mig.

"—Vi nomiĝas Matti, upprepade jag lydigt.

Han skakade hastigt på huvudet.

"—Mi nomiĝas!

"—Mi nomiĝas Matti, rättade jag. Vi nomiĝas Niila.

Han smackade ivrigt. Det fanns regler i hans språk, det fanns ordning. Det kunde inte pratas hur som helst.

La knabo eĉ perdis sian timon paroli la svedan kaj finnan. Sed daŭre li preferis la "sekretan lingvon".

Unu dimanĉon okazis io nekutima en Pajala, la preĝejo pleniĝis dum la meso. La kaŭzo estis ke la unuan fojon afrikano vizitis la lokon. Li venis de Kongolo, lando trafita de milito en la sesdekaj jaroj. Li rekonis la kantojn en la preĝejo, sed kantis en sia lingvo. Post la himnoj li estis invitata de la pastro supreniri al la predika katedro. Ĉe lia flanko estis la diakonino, kiu intencis interpreti, sed finfine kolapsas kiam la nigrulo parolas bantuan lingvon, kaj estas forportita de la preĝejo. La kongolano rapide ŝanĝas lingvon kaj ekparolas svahile:

"Blanka ansiktsuttryck mötte honom. Han bytte språk igen, denna gång till kreolfranska. Dialekten var så säregen att inte ens franskalära-rinnan

förstod hans uttal. Alltmer uppjagad övergick han till arabiska i några meningar. Prövade sedan förtvivlat den flamländska han snappat upp under sina ekumeniska resor till Belgien.

Kontakten var noll. Ingen förstod ett skvatt. I dessa avlägsna trakter gällde bara svenska eller finska.

I ren desperation bytte han språk en sista gång. Tog i så det ekade ända upp på orgellåktaren, väckte en tant som somnat, skrämde ett spädbarn till gråt och fick bladen i predikobilben att prassla.

Då reste sig Niila i bänken framför mig och ropade tillbaka.

Det blev dödstyst i kyrkan. Hela församlingen vände sig om och storrade mot den oförskämda ungen. Den svarte vände sina lysande ögonvitor mot gossen därnere, just som denne bryskt blev nerknuffad av Isak.

Afrikanen höjde sin handflata till ett stopptecken, och huden därinne var märkvärdigt vit. Isak kände blicken och släppte sonen.

"—Ĉu vi komprenas kion mi diras? ropade den svarte.

"—Mi komprenas ĉion, svarade Niila.

"—Venu ĉi tien mia knabo. Venu ĉi tien al mi."

Niila supreniras la ŝtuparon al la fremdulo, kiu ekpredikas, dum la knabo interpretas sen hezito. La Pajalanoj aŭskultas paralizitaj. La gepatroj kaj gefratoj de Niila komprenas ke okazis miraklo de Dio.

La rakontanto ne komprenas kiel la gasto de fremda lando lernis la sekretan lingvon de li kaj Niila. Sed du tagojn poste li sidas kun la knabo en sia kuirejo manĝante panon. Niila kelkfoje aŭskultas la radion, kiu disaŭdigas senhalte:

"Med ens fick jag en underlig aning och höjde volymen.

"—Ĝis reaŭdo!

Jag studsade till. Vårt hemliga språk! En kort signatur, och därefter hallåans röst:

- Ni har just hört dagens avsnitt i vår språkkurs i esperanto.

Språkkurs i esperanto. Han hade lärt sig det från vår radio.

Sakta vände jag mig om mot Niila. Han satt med blicken långt i fjärran."

Jan Setréus danke al
Birgitta Ekvall
Börje Andersson

Allt fler titlar på den virtuella bokhyllan

Kuiri per la suno

KORESPONDO

Alloga ukraina fraŭlino 33-jara, faka tradukistino ĉe UN, deziras konatiĝi kun sam- aĝa viro.

Helena Payuk
Oficejo de UN 1
Klovskij Uzviz
Kyiv
UA-010201
Ukraino

Deknaŭ-jara studento de Banka Instituto, memlernanto de Esperanto kaj studanto de aliaj lingvoj i.a. la sveda. Volas konatiĝi kaj korespondi kun junaj esperantistoj en Svedio.

Yefymov Dmytry
st Ivasŭcka 7
apt 26
79017 Lviv
Ukraino

Antaŭe elektronika boko sur esperanto kreskas tute. Ĝi ĉi tie estas. Ĝi ĉi tie estas. Ĝi ĉi tie estas. Ĝi ĉi tie estas. Ĝi ĉi tie estas. Ĝi ĉi tie estas. Ĝi ĉi tie estas. Ĝi ĉi tie estas. Ĝi ĉi tie estas. Ĝi ĉi tie estas.

Exemplaroj pri titoloj:

- L. Frank Baum: La eksterordinara lando Oz (322 sid., 5,4 MB)
Lewis Carroll: La aventuroj de Alico en Mirlando (192 sid., 1,5 MB)
Åke Holmberg: Ture Sventon en Londono (80 sid., 232 K)
Astrid Lindgren: Emilo en Smolando (65 sid., 1 MB)
Frans G. Bengtsson: Orm la Ruĝa (262 sid., 652 K)
Miguel de Cervantes: Don Kihoto de la Manĉo en Barcelono (39 sid., 1,3 MB)
Jerome K. Jerome: Tri viroj en boato (218 sid., 756 K)
Selma Lagerlöf: La junulino el Storumy (62 sid., 180 K)
Aleksandr Puŝkin: La neĝa blovado (15 sid., 92 K)
August Strindberg: La insulo de felikuloj (65 sid., 184 K)
August Strindberg: Fraŭlino Julie (72 sid., 148 K)
Ivan Turgenjev: Patroj kaj filoj (240 sid., 598 K)
P. G. Wodehouse: La princo kaj Betty (142 sid., 344 K)
Magda Carlsson: Sveda poemaro (113 sid., 343 K)
Biblio: Nova testamento (494 sid., 1,3 MB)
Ernest Drezen: Zamenhof (47 sid., 185 K)
Valdemar Langlet: Vojaĝimpresoj (43 sid., 1,3 MB)
Platono: La respubliko (309 sid., 909 K)
H.G. Wells: La tempomaŝino (129 sid., 320 K)
Marco Picasso: Pastajo – konsideroj kaj historio (52 sid., 164 K)

Originalbocoj kreskas

E-bocoj estas formateritaj, d.v.s. sidorna liknas sidorna i.en bok. Esperanto-bokstaveritaj visis alitid raitt. Du kan lasa dem med programmen eBook Reader eller Acrobat Reader, som bada ar gratis. eBook Reader til-later t.o.m. att du markerar text i

bocojna – enstaka ord eller hela avsnitt – och lagges till egna anteckningar. Pa den angivna sidan hittar du länkar också till dessa program.

E-bocojna i eBook ar helt gratis. Notera särskilt de relativt många titlarna med svensk anknytning, bl. a. de nyligen tillkomna Magda Carlssons "Sveda poemaro" och "Vojaĝimpresoj" av Valdemar Langlet – den senare med texter från 1896-1898, för första gången samlade i en bok.

De flesta av bocojna i denna lista finns eller har funnits i tryckt form. Men ett växande antal bocoj, som kanske aldrig kommer att tryckas, görs nu tillgängliga som elektroniska bocoj. Titta till exempel på den trevliga lilla boken "Pastajo" av Marco Picasso, i original på esperanto. Annars gäller det särskilt bocoj som på grund av sin tjocklek skulle kräva en alltför stor investering av ett bokförlag. En elektronisk bok orsakar bara minimala kostnader åt förlaget och kan därför lättare publiceras. Ett exempel såg vi redan i förra numret av La Espero: Artur Lundkvists La volo de l'cielo, som översättaren Bertil Nilsson haft färdig i minst 10 ar.

Elektronisk publicering gör det möjligt att ge ut även s.k. "smala" bocoj, d.v.s. sådana som skulle hitta hem bara till ett fåtal läsare. Att skriva eller översätta sådana har plötsligt blivit intressantare, eftersom chanserna att få dem publicerade har ökat avsevärt.

Från den tjeckiska och slovakiska litteraturen ar flera nyheter på gång, bl.a. en elektronisk utgåva av Ĉehoslovakia antologio och flera tidigare utgivna översättningar.

Inom kort kommer Astrid Lindgrens Ronjo, rabista filino att finnas komplett som e-bok (nu ar knappt hälften tillgänglig), liksom e-boksversionen av Frateloj Leonkoro.

Hamnar i statistiken

Dessa e-bocoj på esperanto kommer att räknas i utgivningsstatistiken. De som ges ut i Sverige av e-bokförlaget Inko har tilldelats ISBN-nummer och katalogiseras av Kungliga Biblioteket – också ett sätt att överbevisa Berg & Co. som påstår att esperanto saknar kultur och litteratur!

[Mer information om e-bocoj i föregående nummer av La Espero s. 3]

Franko Luin

En la decembra numero pasintjare de la revuo Esperanto Anna-Maria Lange kaj Sture Andersson skribas pri la kunlaboro de la Esperantoklubo de Lund kaj Pacamanta Esperanto-Rondo en Mwanza en Tanzania, rilate la konstruado de sunkuiriloj. En La Espero ni antaŭe (1999:5-6 p.10) menciis la projekton. Jen iom pli detalja priskribo.

La energifonto en tanzaniaj hejmoj ofte estas la ĉerpeblaj ligno aŭ lignokarbo, dum la suno estas konsiderata ĉagreno pli ol fonto de energio utiligbla. En Lund la klubanoj pensis ke oni povas uzi materialon havigeblan en Tanzania:

"Pritrancante siajn pomarbojn Sture Andersson ekhavis la jenan penson. Por konstrui kabanajn, afrikanajn uzas vergojn, plektmaterialojn kaj argilon miksitajn kun sterko. Kial do ne uzi la samajn materialojn por fari sunkuirilojn? De penso al konkreta elprovo! Post komenca malsukceso, al Sture Andersson prosperis krei plene funkciajn kuirilon plektitan, en kiu eblis boligi 5 litrojn da akvo, spite ke la aera temperaturo estis, ja en Svedio, nur 22 gradoj.

Teknikaj priskriboj kun bildoj estis kompilitaj kaj senditaj al Mwanza. La virina grupo komencis la faradon de tiu kuirilo, kaj aperintaj malfacilaĵoj solvigis letere. Tute neatendite, granda helpe venis lastatempe de du E-grupoj agentaj sub la gvido de Barnabas Magesse, en Bukoba kaj en la proksima Kayanga, ĉe la Viktoria Lago. Menciindas ankaŭ laboro de Mramba Simba (Bunda, Tanzania)."

En Mwanza Daria Bitoro organizis virinan grupon por konstruado de sunkuiriloj kunlabore kun Ambrose Polle. Oni konstruas la kuirilon kun formo okfaca kun du faldoj en ĉiu faco. Tiel ĝi funkcias preskaŭ kiel la parabolo, kiu enfokusigas la lumradiojn en la punkto, kie oni metas kuirpoton.

La projekto estis apogita ankaŭ de franca grupo en Montendre, kiu helpis en la produktado de la populara kalendaro.

Jan Setréus

Esperanto på bibliotek de Eldona

När jag för över 30 år sedan började intressera mig för esperanto och frågade på biblioteket i Falköping: Finns det några böcker på esperanto, fick jag tre förslag: Erik Carléns *Svensk Esperanto grammatik*, Frits Lindéns *Esperantokurs* samt *Gösta Berlings saga* av Lagerlöf. Antagligen hade de några fler än dessa tre esperanto-böcker 1968, men om man idag ställer samma fråga på något av Sveriges bibliotek, så ska man inte förväna om man får endast tre bokförslag.

Nu har jag gått igenom de flesta bibliotekskataloger som ligger ute på internet och resultatet är inte uppmuntrande. Jag har inte exakt kollat upp vilka böcker man har noterade men vanligt förekommande är *Ekl*, *Nyléns ordbok* och *Jan Strönnens 100 år med esperanto*. Riktigt aktuella bibliotek håller sig med ett ref.ex. av *Vilborgs Ordbok svenska-esperanto*. Annars är böckerna minst 20 år gamla och i vissa bibliotek finns böcker från 1910 i samlingarna, dock i magasin. Nu skulle jag vilja uppmana enskilda esperantister och esperantoklubbar i Sverige att försöka på sitt lokala bibliotek påtala bristen av och aktualiteten på esperantoböcker.

Ett förslag på ca 5 aktuella böcker borde läggas fram. Men, stopp och belägg. De flesta bibliotek kommer att slå bakut och ropa att de inte har råd att köpa in böcker. Då är frågan om någon vill sponsra ett inköp av fem esperantoböcker, såvida biblioteket inte tar emot gåvor. Så kan nästa hinder uppstå, nämligen dåligt informerade bibliotekarier som tackar nej och säger att de inte tar emot gåvor från ideella föreningar eller privatpersoner.

Då gäller det att skapa ett behov av esperantoböcker. Detta blir bara uppenbart om vi alla hjälps åt att alltid fråga efter aktuell esperanto-litteratur och alltid låna esperanto-böcker då vi besöker ett bibliotek. Begär fjärrlån från bättre utrustade bibliotek. Bifogat denna text följer en uppställning över de svenska bibliotek som har flest esperanto-böcker registrerade i sin katalog. Men obs! siffrorna stämmer inte alltid exakt, ty olika slags material hamnar under ämnesordet esperanto, inte bara böcker. På ett bibliotek visade sig "boken" vara ett specialarbete från en gymnasieskola. Vilket i sin tur borde stimulera alla som lämnar in specialarbeten om

esperanto, inte bara till Svenska Esperanto-Institutet utan även till det lokala biblioteket, som kompletterande material i brist på just böcker om esperanto.

Böcker på esperanto och böcker om esperanto, båda kategorierna är lika viktiga.

Inga Johanson

Fördelning på flest böcker

Göteborg	700
Umeå	109
Jönköping	106
Uppsala	105
Stockholm	75
Örebro	72
Linköping	61
Malmö	59
Växjö	56
Helsingborg	46
Lund	44
Kristianstad	43
Luleå	43
Falun	42
Karlskoga	36
Skara	35
Västerås	32
Karlstad	31
Borås	30
Ystad	29
Halmstad	25
Sundsvall	23
Karlskrona	19
Varberg	19
Östersund	19
Katrineholm	18
Härnösand	17
Mitthögskolan	17
Norrköping	16
Klippan	15
Falköping	14
Gävle	14
Kalmar	14
Lidingö	14
Solna	14
Sala	13
Nyköping	12
Södertälje	12

Du pasintjaraj renkontiĝoj (en Jönköping kaj Helsingborg) evidentiĝis bezonon analizi kaj debati niajn organizadon kaj aktivecojn. Parto de la esperantlingva komunumo en Svedio estas Eldona Societo Esperanto. Male al SEF, kiu estas "ideo"-organizo (La Espero 2000:5-6 p.13), ĝi estas organizo en formo de kooperativo, kiu servas ekskluzive al praktika uzado de esperanto. Laŭ-statute ĝia tasko estas jena:

"Föreningen har till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att förlägga och försälja skrifter på eller om det av D:r L.L. Zamenhof år 1887 offentliggjorda internationella språket Esperanto."

Tiu vortigo verŝajne estas siatempe elekto pro leĝaj postuloj, ĉar ĝi certe ne ĝis nun respektas iun realisman atendon de la fondintoj nek de la nunaj posedantoj.

Jen mia interpreto de la nuna tasko:

Eldona havas taskon eldoni literaturon al du publikoj – la sveda kaj la eksterlanda esperantista. Ĝi povas nenion fari por vastigi la eksterlandan esperantistaron. Des pli ĝi devas agadi por plinombrigi sian svedan klientaron. Tiun taskon ĝi dumlonge neglektis. Eldonejo Al-fab-et-o klopodis por tio kompensi per aperigo de libroj kiel

Introduktion till Esperanto
Planspråket som överlevde
Inter tero kaj ĉielo
(teksto adaptita por komencantoj)
La Orpantolono
(teksto adaptita por komencantoj)
Mariamne
(romano elektita pro sia facila lingvaĵo)

Similaj libroj (kaj sonbendoj aŭ kompaktdisko) estas bezonataj ankaŭ en la eldonprogramo de Eldona Societo kaj ili devas esti efike distributataj. Kaj ni esperantistoj devas mem plenumi tiujn taskojn. Neniu alia faras tion por ni.

Librojn por la eksterlanda publiko Eldona ankaŭ aperigu, kondiĉe ke ili vere subtenas la esperantan kulturon kaj ke ni de ili povas atendi ekonomian pluson, kiu estu uzata por plinombrigi la svedan klientaron. Neniu tasko estas pli grava ol tio. En preskaŭ ĉiuj kazoj kliento identas kun esperantouzanto, aŭ almenaŭ kun espe-

al paĝo 12

letero de la estraro

Kvazaŭ senfina rakonto

Ĉu vi konas la libron *La senfina rakonto*? Ĝi estas pri knabo, kiu legas libron pri fabellando kaj subite rimarkas, ke li estas parto de la rakonto, ke li rolas en ĝi.

Ion tian ni planas por majo en Lesjöfors. La tagon antaŭ la tradicia sveda esperanto-kongreso okazos diskutoj pri la estonteco de la esperanto-movado en Svedio. Ni komencis tiujn diskutojn pasintjare – nu, fakte ni verŝajne komencis ilin jam en 1906, kiam SEF estis fondita, kaj en unu aŭ alia formo daŭrigis ilin jaron post jaro. Sed pasintjare ni ekdemandis nin, ĉu ni havos ian estontecon, se ni daŭrigos kiel ĝis nun. Kaj tiun demandon ni devos starigi al ni jaron post jaro, ĉar la socio ŝanĝigas en senprecedenca rapideco. Se ni ne ŝanĝiĝos same rapide, ni iom post iom malaperos, same kiel la fabellando iom post iom malaperis, ĉar la infanoj ĉesis kredi al fabeloj.

Ni ne legos libron en Lesjöfors: ni diskutos. Sed la diskutoj devos kvazaŭ gvidi nin en alian realecon, igi nin agi en ĝi.

Ĉu tio sonas tro abstrakta?

En la libro *La senfina rakonto* temas pri fabellando. En nia kazo temas pri esperanto. En la libro la fabellando disfalas, ĉar ĝi malaperas el la konscio de la homoj. Ni devas labori, por ke la scio pri esperanto kresku. Kaj ni devas labori por ke la kredo je la ebloj de esperanto restu ĉe ni mem.

Tio ne estas nova. Kiel dirite, jam en 1906 – aŭ supozeble eĉ ek de 1887 – tiel estis. Niaj diskutoj temos pli pri kiel? en kiu formo?

Por la diskuttago en Lesjöfors estos preparitaj kelkaj modeloj. Ne nepre bonaj, ne nepre malbonaj. Nia tasko estos en ili trovi, kiuj plej sukcese helpus nin dum la venontaj jaroj.

La diskutoj temos unuavice pri agadformoj. Kiel sekvo de tio ni eltrovu, kiu organiza formo plej kunvenas – aŭ kiuj organizaj formoj plej kunvenas, ĉar ne nepre unu sufiĉos.

Jam pli frue estis dirite, ke nepras reteni la kluban vivon, kie ĝi funkcias. Sed por membroj, kiujn ĝi ne kontentigas, ni devos trovi aliajn formojn, malpli formalajn, sed laŭeble plej instigajn. Iuj homoj tion eltrovas mem, aliaj preferas ekuzi solvojn, kiujn oni proponas al ili.

Ĉi tiuj diskutoj ne gravas nur por SEF, ĝia estraro, sed fakte por ĉiu unuopa membro kaj klubo. Tial gravas, ke laŭeble plej multaj partoprenu en ili, eniru la fabellibron kaj ekrolu. Ĉar ni volas, ke ankaŭ la rakonto pri esperanto fariĝu "senfina rakonto".

La taskoj de Eldona

daŭrigo de paĝo 11

rantostudento. Se la klientaro ne estos pli granda kaj pli aĉetema, Eldona nepre ne povos "främja medlemmar-nas ekonomiska intressen".

Nia plej elstara kunlaboranto kontribuis per multjara asidua scienca laboro. Ne ĉiuj povas tion fari, sed multaj el ni povas reklami, vendi, gvidi kurson, produkti sonbendon, pretigi aŭ korekti manuskripton aŭ almenaŭ rekomendi al sia komun-uma biblioteko aĉeti la bazajn vortarojn kaj lernilojn. Kiel dirite, neniu alia faras tion por ni.

La stato de esperanto en Svedio estas rekte dependa de la nombro de esperantouzantoj. La nombro estas dependa de la celtrafeco de la aktiveco de Eldona Societo. Tio, siavice, estas rekte dependa de la engaĝo kaj apogo de la esperantistoj, ekonomie kaj labore, al la Societo. Tiel simpla kaj evidenta estas la kaŭzoĉeno.

Eldona Societo Esperanto estas memstara, sendependa kaj neŭtrala,

ankaŭ rilate al diversaj esperantismaj ideologioj kaj ideo-organizo, kaj per tio posedas antaŭkondiĉojn por unuigi homojn al komuna celado valorigi esperanton, t.e. vastigi ĝian uzadon. Membro-kunposedanto, kliento, estrarano aŭ kunlaboranto oni povas esti senkonsidere al tio, ĉu oni estas membro de tiu aŭ alia ideo-organizo aŭ ne.

Membro-kunposedanto de la Societo eblas fariĝi, aĉetante dekkronajn kunposedajn atestaĵojn, sendante monon al poŝta ĝiro 578 - 5 indikante la celon. Ankaŭ donacojn eblas tiel kaj tien sendi.

La fina celo de ĉiu peno kaj krono en la Eldona Societo devas esti kreo de novaj esperantouzantoj ĝis la klientaro estos tiel granda, ke nia ĉefa problemato estos la konkurenco de aliaj eldonejoj.

Bertil Nilsson

RONDO LANGLET

De första inbetalningarna till SEF:s stödförening **Rondo Langlet** har nu börjat göras. Wim Posthuma i Västerås betalar varje månad in 100 kr och Bengt Nordlöf i Farsta [Stockholm] 84 kr.

Regelbundna inbetalningar kan göras antingen direkt till SEF:s postgiro 2012-3 eller genom insättningar via autogiro till JAK Medlemsbank. Du behöver inte ha ett konto hos denna bank för att använda dig av autogiro.

För autogiro skall en blankett ifyllas – bara en gång – och sändas till SEF-kassören, som på förfrågan översänder blanketten. Den kan även hämtas på internet och skrivas ut på en skrivare (http://www.esperanto.se/langlet/langlet_blankett.pdf).

En stor anslutning till Rondo Langlet skulle bidra till att förstärka SEF:s ekonomi. Medlemsavgifterna räcker nämligen nätt och jämnt till för de fasta utgifterna. För att täcka andra utgifter, t.ex. information till intresserade, deltagande på seminarier och andra arrangemang, annonsering, utställningar o. dyl. är SEF beroende av gåvor.

Börje Andersson, SEF-kassör
Ingegatan 4 A, 541 50 Skövde
freds@artech.se